MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR.
MICHAEL MALLIA

Seduta tad-9 ta' Gunju, 2008

Avviz Numru. 193/2006

Roderick Galea (ID 543175 M)

vs

Miriam Dalli

Il-Qorti,

Rat l-avviz ipprezentat mill-attur fit-30 ta' Gunju, 2006 fejn talab lil din il-Qorti li tikkundanna lill-konvenuta li (1) prevja dikjarazzjoni ta' din il-Qorti illi l-allegazzjonijiet imxandra minnha waqt il-bullettin ta' l-ahbarijiet ta' Super One Television tas-16 ta' Gunju 2006 tas-7:30p.m. u tas-17 ta' Gunju 2006 tat-8:00a.m. – li taghhom tidher traskrizzjoni annessa bhala Dok A – huma malafamanti u libelluzi fil-konfront ta' l-attur u ghandhom bhala skop li jtellfu jew inaqqsu r-reputazzjoni tieghu.

(2) thallas lill-attur dik is-somma li tigi likwidata minn din l-Onorabbli Qorti, ai termini ta' l-Art 28 tal-Kap 248 tal-Ligijiet ta' Malta.
Bl-ispejjez.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuta fejn eccepiet illi:

1. Illi l-pubblikazzjoni msemmija mill-attur mhijiex libelluza fil-konfront tieghu.

2. Illi inoltre l-fatti msemmija jikkonsistu f'rapurtagg gurnalistiku dwar kwistjonijiet ta' interess pubbliku accettabbli f'socjeta' demokratika, kemm taht il-Ligi ta' l-Istampa kif ukoll taht il-Konvenzjoni Ewropeja dwar il-Libertajiet Fondamentali u d-Drittijiet tal-Bniedem. Jekk l-attur deherlu li kien fihom xi inezattezzi li jolqtu lilu, huwa kellu r-rimedju tar-rettifika taht l-istess Att dwar l-Istampa.

3. Illi in kwantu l-artikolu jikkontjeni kummenti, dawn jikkonsistu f'*fair comment* maghmul in buona fede dwar fatti sostanzjalment veri u fuq kwistjoni ta' interess pubbliku, accettabbli f'socjeta' demokratika kif ukoll taht il-Konvenzjoni Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem.

4. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Semghet ix-xhieda bil-gurament;
Rat l-atti u d-dokumenti kollha tal-kawza;

Ikkunsidrat:

Illi din il-kawza tirrigwarda talba ghall-kumpens maghmul mill-attur wara illi allegatament gie ngurjat minn ahbar illi giet imxandra fuq l-istazzjon Super One fis-16 ta' Gunju 2006 u 17 ta' Gunju 2006 fejn intqal li l-attur kien qed isuq van meta ma kienx licenzjat biex jaghmel dan. Din l-ahbar inghatat fil-kuntest ta' investigazzjonijiet li kienu ghaddejjin dak iz-zmien mill-Pulizija dwar tixhim ta' ezaminaturi tat-traffiku fi hdan l-ADT. L-attur kien wiehed minn dawn l-ezaminaturi.

Fix-xhieda tieghu moghtija a fol 12 tal-process l-attur qal illi l-ahbar imxandra fuq is-Super One kienet korretta hlief ghal sentenza wahda fl-ahhar fejn inghad li huwa kien qed isuq van minghajr licenzja. Qal fost affarijiet ohra *"it-transcript a fol 2 tal-process huwa kollu korrett barra l-ahhar sentenza u jiena ghal dik qed noggezzjona biss, ghal xejn aktar."*

Il-konvenuta (fol 23) ikkonfermat li hija kienet l-editur tal-One News fil-granet in kwistjoni u kkonfermat ukoll illi l-ahbar kienet imxandra kif jidher fit-transcript a fol 2 tal-process. Ammettiet ukoll li ma kienetx preciza dwar il-fatt li Galea ma kellux licenzja pero' ggustifikat dan ghax qalet li haditu minn fuq il-*maltastar.com* xi jumejn qabel u ma kienetx intalbet ratifika minghand l-attur. Esebiet kopja ta' l-ahbar tal-*maltastar.com* li qieghda esebita a fol 30 tal-process.

Ikkunsidrat:

Jidher li hemm qbil bejn il-partijiet ghal dawk li huma l-fatti. Veru illi l-attur Roderick Galea kien involut fit-tixhim tal-ghoti tal-licenzji tas-sewqan u ghadda process legali f'dan il-kuntest. Fil-fatt ir-rapport huwa kollu korrett, anke fejn intqal illi l-attur kien *canvasser* ta' l-allura Ministru Jesmond Mugliett u li kien ukoll ha l-leave sabiex iwassal kostitwenti tieghu ghal xi avveniment li l-Ministru kien qieghed jorganizza f'xi zmien. Jaqblu wkoll illi l-parti fejn gie allegat illi l-attur kien qieghed isuq il-van minghajr licenzja kienet skorretta u l-attur kellu fil-fatt licenzja.

Il-konvenuta pero' qieghda tezimi responsabilita' ghal malafama peress illi r-rapport huwa sostanzjalment korrett u gie zbaljat biss f'sentenza wahda fejn li kieku l-attur gibed l-attenzjoni tal-konvenuta dwar dan l-izball kienet issir ir-ratifika u l-kwistjoni tieqaf hemm. Ghalhekk il-Qorti trid tindaga jekk is-sentenza inkriminanti kienetx twassal ghall-estremi ta' malafama jew inkella l-attur kellux xi dritt iehor disponibbli ghalih flok dawn il-proceduri.

Ikkunsidrat:

Illi l-gharef difensur tal-konvenuta fit-trattazzjoni tieghu semma illi r-rapport kif muri a fol 2 tal-process huwa sostanzjalment korrett u fejn kien hemm zball l-attur seta' facilment jitlob ratifika ghaliha u dina tigi pubblikata mill-konvenuta u ma kellux ghalfejn jistitwixxi dawn il-proceduri. Filwaqt illi l-Qorti taqbel illi hemm hafna verita' f'dak illi gie mxandar, il-fatt illi nghad li l-attur ma kellux licenzja u kien qed isuq van bil-passiggieri jkompli jiggrava s-sitwazzjoni tieghu gia hazina bl-involviment tieghu fit-tixhim tal-ottjeniment tal-licenzji tas-sewqan, pero' l-attur kellu ghazla jew jitlob ratifika jew inkella jistitwixxi dawn il-proceduri.

Fil-kawza fl-ismijiet <u>l-Onorevoli Perit Charles Buhagiar vs Ray Bugeja</u> deciza mill-Qorti ta' l-Appell fil-25 ta' Mejju 2001 il-Qorti qalet li d-dritt ta' risposta skond il-Ligi ta' l-Istampa hu ndipendenti minn kull dritt iehor ta' l-istess ligi. Dan ifisser li jekk il-kitba tkun saret malafama min jigi malafamat jista' jew juza d-dritt ta' risposta kif ukoll iharrek dwar il-malafama. Ghalhekk il-Qorti ma tistax tehodha kontra l-attur talli ghazel li jistitwixxi dawn il-proceduri minflok ma jitlob ratifika.

Ikkunsidrat:

L-attrici qalet fix-xhieda taghha illi l-ahbar haditha minn fuq is-sit *maltastar.com* li giet imqieghda fuq l-internet jumejn qabel ma saret ix-xandira fuq is-Super One. Il-Qorti pero' tirrileva illi dan ma tantx jagevola lill-konvenuta peress illi skond il-kopja esebita minnha stess (fol 30) filwaqt illi ssemma fatt illi xi hadd saq persuni minghajr ma kien kopert bil-licenzja, imkien ma gie identifikat l-attur. Kien biss bix-xandira fuq imsemmija illi l-attur gie identifikat bhala l-persuna li kien qed isuq van bin-nies minghajr licenzja.

Il-Qorti tosserva illi l-attur mhuwiex xi persuna pubblika li ghandu allura jissaporti grad ta' kritika oghla minn persuna ohra u bhala cittadin privat ghandu dritt ghal privatezza tieghu, anke jekk ikun ghamel zball u dan l-izball ikun ta' interess pubbliku u jimmerita li jkun

imxandar. Pero' min nahha l-ohra l-media m'ghandhiex tintuza bhala ghodda sabiex tirredikola individwu u tesponieh ghad-disprezz tal-pubbliku (ara David Agius vs Alfred Sant deciza fis-7 ta' Mejju 1993). Ma hemmx dubbju li min semgha dik ix-xandira bl-isem ta' l-attur f'parti prominenti ta' l-ahbar jasal ghal konkluzzjoni li l-attur haqqu kull disprezz talli kompla gharraq is-sitwazzjoni hazina tieghu b'fatt aktar inkriminanti. Bhalma diga' nghad huwa minnu illi l-attur ghamel hazin u zbalja, pero' b'daqshekk ma jfissirx illi ghandha tigi addebitata lilu kwalunkwe zball immaginabbli biex titkompla tigi mgharrqa s-sitwazzjoni gia prekarja tieghu. Kullhadd hu responsabbli ghal dak li ghamel u ghal xejn aktar.

Il-konvenuta fix-xandira taghha ma ghamlet l-ebda kumment izda biss iddikjarat fatt illi kien zbaljat u ghalhekk f'dan il-kaz ma tistax tecepixxi *fair comment* peress illi kummenti ma kienx hemm u lanqas ma tista' teccepixxi li hadet zball meta xandret dik il-parti li kienet zbaljata.

Fil-kawza Carmen Sant vs Dr Enrico sive Henry Vassallo (deciza fis-7 ta' Frar 1992) il-Qorti qalet illi anke meta kliem ikunu pubblikati bi zball b'nuqqas ta' hsieb jew bic-cajt dan ma jezonerax lill-awtur mir-responsabbilta'. Il-ligi hi nklinata li thares lejn it-tendenzi u l-konsegwenzi wara l-pubblikazzjoni u affermat il-principju ta' *right to privacy* anke ghar-rigward ta' persuni b'ufficcju pubbliku. Dan hu proprju dak illi gara f'dan il-kaz fil-kwalita' tieghu ta' ezaminatur ma' l-ADT. L-attur kien qed jokkupa ufficcju pubbliku u l-piena tieghu tirrifletti tali ufficcju. Pero' ghandu jkun responsabbli biss ta' dak illi ghamel u m'ghandux jigi timbrat b'fatti inveritjeri li jkompli jgharrqu s-sitwazzjoni tieghu.

Fil-kawza Pawlu Bonnici Limited vs Anthony Montanaro (Appell 26 ta' Mejju 1992) il-Qorti qalet illi *"l-editur huwa responsabbli taht l-Artikolu 29 tal-Press Act jekk ma jivverifikax il-verita' ta' dak illi jippubblika..."* Il-konvenuta f'dan il-kaz ma vverifikatx dak illi kienet qed tippubblika u parti minnu kif inghad ma kienx veritjer u ghalhekk ghandha terfa' r-responsabbilta' ta' din il-pubblikazzjoni jew xandira.

Ikkunsidrat:

Ghal dak li jirrigwarda d-danni ma hemmx dubbju illi r-reputazzjoni ta’ l-attur giet mgharrqa aktar milli kienet. Veru illi ta’ dan ghandu jkun parti responsabbli peress illi kien b’agir volut tieghu illi ghamel dak illi ghamel u li tieghu gie kkundannat. Pero’ ghandu dritt illi jipprotegi l-fama tieghu fejn din jisthoqqilha illi tkun protetta u d-danni ghandhom ikunu relatati mal-hsara illi x-xandira ingurjuza setghet potenzjalment tikkreja lill-attur.

Fil-kawza fl-ismijiet Carmel Tonna et vs Felix Agius et (Prim Awla 23 ta’ Marzu, 1993) il-Qorti qalet “*dawn id-danni m’ghandhomx jigu likwidati in vaquo imma ghandhom jigu relatati mal-hsara li l-kitba ingurjuza setghet potenzjalment tikkreja lill-libellati jew li tkun attwalment ikkagunatilhom....”* (ara wkoll Nazzareno sive Reno Galea vs Joseph E Storace Prim Awla deciza fl-14 ta’ Dicembru 1965). Il-Qorti jidhrilha illi l-parti inveritjera mix-xandira setghet taffetwa negattivament il-potenzjal ta’ l-attur illi jsib xi mpjieg wara l-kundanna tieghu u ta’ dan ghandu jigi kkumpensat.

Ghal dawn il-motivi,

Taqta’ u tiddeciedi illi tilqa’ t-talba ta’ l-attur. Tiddikjara illi l-allegazzjonijiet imxandra mill-konvenuta waqt il-bullettin ta’ l-ahbarijiet ta’ Super One Television tas-16 ta’ Gunju 2006 tas-7:30p.m. u tas-17 ta’ Gunju 2006 tat-8:00a.m. – huma malafamanti u libelluzi fil-konfront ta’ l-attur. Tillikwida d-danni dovuta lill-attur fis-somma ta’ tminn mitt euro (€800) u tikkundanna lill-konvenuta li thallas lill-attur din is-somma hekk likwidata.

Bl-ispejjez u l-interessi mid-data ta’ din is-sentenza kontra l-konvenuta.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------